

07.06.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**07 Haziran 2024
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

07 Haziran 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2024/178, 179)

YÖNETMELİKLER

— Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Elektrik Piyasası Ölçüm Sistemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik

TEBLİĞLER

— İşkolu Tespit Kararları (No: 2024/19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51)
— Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ (No: 2024/9)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 31/1/2024 Tarihli ve 2019/27554 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 31/1/2024 Tarihli ve 2020/1617 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 15/2/2024 Tarihli ve 2019/40761 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 3/4/2024 Tarihli ve 2019/25805 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 17/4/2024 Tarihli ve 2020/11939 Başvuru Numaralı Kararı

2024 yılı hububat alım fiyatları belli oldu

Tarım ve Orman Bakanlığınca, 2024 mahsulü hububat alım fiyatlarının (2. gruplar için) ton başına makarnalık buğdayda 10 bin lira, ekmeklik buğdayda 9 bin 250 lira ve arpada 7 bin 250 lira olarak belirlendi.

Bakanlıktan, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 2024 Hububat Alım Fiyatları'na ilişkin açıklama yapıldı.

TMO 2024 hububat alım fiyatları ve fark ödemesi destekleri belli oldu. 2024 yılı bitkisel üretimine yönelik TÜİK 1.Tahmin verilerinin açıklandığı hatırlatılan açıklamada, hububat grubunda geçen yıla göre ortalama yüzde 5,4 azalış beklendiği bildirildi. Buğday üretiminin ise geçen yıla göre yüzde 4,5 azalışla 21 milyon ton olarak gerçekleşmesi beklendiği aktarılan açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Hububat hasadı şu anda ülke genelinde yaklaşık yüzde 5 seviyelerindedir. 14 Mayıs 2024 tarihinden itibaren üreticilerimize depolama imkanı sağlamak amacıyla TMO'ya arz edilen ürünler teslim alınmaya başlanmıştır. Hasat başlangıcından bugüne kadar gelen süreçte piyasalar yakından takip edilerek, bugün itibarıyla TMO hububat alım fiyatları ve fark ödemesi desteklerinin açıklanmasına karar verilmiştir. 2024 mahsulü hububat alım fiyatları (2. gruplar için) ton başına makarnalık buğdayda 10 bin lira, ekmeklik buğdayda 9 bin 250 lira ve arpada 7 bin 250 lira olarak belirlendi.

Bakanlıkça, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilere buğday için ton başına bin 750 liraya kadar, arpa için ton başına 750 liraya kadar fark ödemesi desteği verilecek. Verilecek fark ödemesi desteği ile birlikte üreticilerin eline ton başına makarnalık

07.06.24

buğdayda 11 bin 750 lira, ekmeklik buğdayda 11 bin lira ve arpada 8 bin lira geçecek."

"Gübre, mazot ve sertifikalı tohumluk desteği verilmeye devam edilecek"

Üreticilere ilave olarak gübre, mazot ve sertifikalı tohumluk desteği de verilmeye devam edileceğine dikkat çekilen açıklamada, ürün bedeli ödemelerinin 45 gün içinde doğrudan üreticilerin banka hesaplarına yapılacağı vurgulandı.

Üreticilerin hasat döneminde arz yoğunluğu kaynaklı fiyat düşüşlerinden etkilenmesini önlemek, ihracat için gerekli hammadde tedarikini yurt içi üretimden karşılamak ve üretici lehine piyasa istikrarını sağlamak amacıyla Ticaret Bakanlığı ile birlikte bazı dış ticaret tedbirlerinin alınmasına ve uygulanmasına karar verildiğine işaret edilen açıklamada, tedbirler şöyle sıralandı:

"2018 yılı Eylül ayından bu yana yasak olan ve yurt içinde üretilen buğdaylarla yapılan kati un ihracatı serbest bırakıldı"

Ekmeklik/makarnalık buğday ve arpa ile bunların kırıkları dahil ihracatı kontrollü olarak (TMO'dan uygunluk almak şartıyla) serbest bırakıldı. Dahilde İşleme Rejimi kapsamında buğday ithalatı 21 Haziran 2024'ten geçerli olmak üzere 15 Ekim 2024 tarihine kadar durdurulmuş olup, bu tarihte oluşacak piyasa şartlarına göre anılan durdurma işlemi daha ileri bir tarihe de ötelenebilecek. Alımlara ilişkin detaylar ile diğer ürün fiyatlarına ilişkin açıklama TMO tarafından yapılacak."

4 aylık tarım gıda ihracatı 9 milyar dolara yaklaştı

Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu(TGDF) Ocak-Nisan dönemine ilişkin sektörel dış ticaret verilerini açıkladı.

HÜSEYİN GÖKÇE / ANKARA

Buna göre tarım, gıda ve içecek sektörünün ihracatı ilk 4 ayda yüzde 6.63 artarak 8.9 milyar dolara yükseldi. Aynı dönemde ithalat ise 19.73 azalarak 6.49 milyar dolara gerilerken, sektörün dış ticaret fazlası 2.43 milyar dolar olarak hesaplandı.

Nisan ayında ise ihracat yüzde 0.68 artarak 1.92 milyar dolar oldu, ithalat yüzde 20.7'lik azalışla 1.69 milyar dolara indi.

Ocak-Nisan döneminde 482.7 milyon dolar ile en yüksek ihracat buğday ununda yapılırken, bunu 465.8 milyon dolar ile fındık içi ve 287 milyon dolar ile rafine ayçiçeği takip etti.

Bu dönemde en fazla ithalat 694.8 milyon dolar ile buğday, 666.7 milyon dolar ile soya fasulyesi ve 430.7 milyon dolar ile ham Ayçiçek yağında yapıldı.

Aylık bazda ise en çok ihracat 103.9 milyon dolar ile fındık içinde gerçekleşirken, buğday unu ihracatı 94.3 milyon dolar ile ikinci sırada, ayçiçeği yağı ihracatı ise 69.8 milyon dolar ile üçüncü sırada yer aldı.

4 aylık dönemde en fazla ihracat şekerli mamullerde yapıldı

Sektörel bazda ise 4 aylık dönemde en fazla ihracat 1 milyar 34 milyon dolar ile şeker ve şekerli mamullerde yapıldı. Bunu 837 milyon dolar ile sert kabuklu meyveler, 746 milyon dolar ile yaş meyveler izledi.

İthalatta ise 1 milyar 857 milyon dolar ile hayvan yemi ilk sırada yer aldı.

Ocak-Nisan döneminde en fazla ihracat 1 milyar 192 milyon dolar ile Irak'a yapıldı, ithalatta ise 1 milyar 180 milyon dolar ile ilk sırayı Rusya aldı.

Modern sulama yöntemleriyle buğdayda verim yüzde 30 arttı

SKD Türkiye ve Ankara Üniversitesi Su Yönetimi Enstitüsü iş birliğiyle, Ülker ana sponsorluğunda; Brisa, IC İçtaş İnşaat, PepsiCo, Süttaş, Toros Tarım, Wilo, Şekerbank ve TürkTraktör'ün destek sponsorluğunda gerçekleştirilen 'Su Riskleri AR-GE Projesi'nin ikinci faz sonuçları açıklandı.

İklim değişikliğine bağlı su riskleri nedeniyle, ülkemizde tarımsal üretimin ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğine katkıda bulunmayı amaçlayan SKD Türkiye, Ankara Üniversitesi Su Yönetimi Enstitüsü ortaklığında yürüttüğü 'Su Riskleri Ar-Ge Projesi'nin Faz-II raporunu yayınladı.

Dünya Su Stresi Haritası'na göre, küresel iklim krizi nedeniyle 2040 yılında su kıtlığı çeken ülkeler arasında yer alması beklenen Türkiye'de, su kullanımının en yoğun olduğu sektörlerin başında tarım geliyor. Bu nedenle, Türkiye'de suyun geleceği için tarım sektöründe su verimliliğinin iyileştirilmesi ve su tasarrufu sağlayan modern sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması büyük önem taşıyor.

Tarım sektöründe su verimliliği uygulamaları konusunda paydaşlar arasında iş birliğinin artması ve iyi uygulama örneklerinin geliştirilmesini hedefleyen SKD Türkiye ve Ankara Üniversitesi Su Yönetimi Enstitüsü'nün, Ülker ana sponsorluğunda; Brisa, IC İçtaş İnşaat, PepsiCo, Süttaş, Toros Tarım, Wilo, Şekerbank ve TürkTraktör'ün destek sponsorluğunda gerçekleştirdiği 'Su Riskleri Projesi'nin ikinci fazında, buğday üretiminde hem kalite hem de verim açısından olumlu sonuçlar elde edildiği görüldü.

Damla sulama ile buğday üretiminde verim %30 arttı

Türkiye'nin en az yağış alan ve acil önlem alınması gereken 15 nehir havzasından biri olan Kızılırmak Nehir Havzası'nda, Kırıkkale'nin Çerikli Beldesi'nde yer alan proje alanında buğday üretimi yapıldı. Uygulamaya yağmurlama sulama yöntemine ek olarak, ülkemizde buğday üretiminde henüz yaygın olmayan damla sulama yöntemi de dahil edildi. Yağmurlama ve damla sulamanın verime etkisi değerlendirildiğinde, çiftçi uygulamasının verimine kıyasla, ortalama %30 daha yüksek olduğu görüldü. Su ayak izinde ise %21 azaltım sağlandı. Proje uygulaması sırasında, çiftçi uygulamasına göre yağmurlama sulamada %30, damla sulamada ise %60 oranında daha az su kullanıldı. Ayrıca proje sahasında üretilen buğdayın kalite analizlerine göre, un veriminin en yüksek değeri projeye ait alanda elde edildi.

Damla sulamayla, yağmurlama sulamaya kıyasla %20 tasarruf

Buğdayın su ihtiyacı, projenin uygulandığı bölgedeki olumsuz iklim koşulları ve su yetersizliği, ülkemizin artan gıda güvencesi ihtiyacı ve buğdayın stratejik önemi birlikte değerlendirildiğinde; ülkemizde yaygın olarak uygulanan susuz yetiştiriciliğin yeterli olmadığı ve verimi artırmak için sulama uygulamalarının artırılması gerektiği ortaya kondu. Projede, damla sulamada çiftçi parseline oranla %15 ila %40 oranında daha yüksek verim elde edildi.

SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ediz Günsel, iklim değişikliğinin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de su stresine sürüklediğine dikkat çekerek, şunları söyledi: "Dünya genelinde olduğu gibi, ülkemizde de su kullanımının en yoğun olduğu sektör, tarım sektörü. Türkiye'de tarımsal amaçlı su kullanımı, toplam sektörel su kullanımlarının yaklaşık %77'sini oluşturuyor. İklim değişikliğiyle birlikte güvenilir su kaynaklarına erişimin kısıtlanması, tarım sektörünü ciddi şekilde etkileyeceği gibi, gıda arzı güvenliğini de tehlikeye düşürecek. Dolayısıyla tarımsal sulamalarda suyun verimli kullanılması ve önemli miktarlarda su kazanımı sağlanması için damla sulama sistemlerine geçilmesi gerekiyor. SKD Türkiye olarak biz de paydaşlarımızla birlikte, tarımda su verimliliği ve su ayak izi farkındalığının sağlanmasına katkıda bulunacağına ve değerli bulgular elde edeceğimize inandığımız Su Riskleri AR-GE projesini yürüterek projenin ikinci fazını da tamamladık. Proje sonuçlarının, ülkemizde buğday tarımının daha sürdürülebilir şekilde yapılması adına iyi uygulama olarak örnek teşkil etmesini ve sektöre rehberlik etmesini temenni ediyoruz."

Gübre ihracatında yüzde 32'lik artış

Türkiye'nin gübre ihracatı yılın ilk 5 ayında, 2023'ün aynı dönemine göre yüzde 32,19'luk artışla yaklaşık 107 milyon dolara ulaştı.

Son yıllarda yurt dışı gübre satışlarında artış eğilimi gösteren Türkiye'den Romanya, Ukrayna, Azerbaycan başta olmak üzere 50'den fazla ülkeye gübre ihraç ediliyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, 1 Ocak - 31 Mayıs döneminde ülke genelinden gerçekleştirilen gübre ihracatı 106 milyon 929 bin dolar olarak kayıtlara geçti. Geçen yıl aynı döneminde 80 milyon 894 bin dolar olan yurt dışı satışında bu yıl yüzde 32,19'luk artış oldu.

Gübre üretimi ve tüketiminin yoğun olduğu Antalya'nın da gübre ihracatında artış gözlemlendi. Antalya, Isparta ve Burdur'u kapsayan Batı Akdeniz İhracatçılar Birliği (BAİB) verilerine göre, bölgenin gübre ihracatında yüzde 33,8'lik artış yaşandı. Geçen yıl 1 Ocak - 31 Mayıs'ta 15 milyon 549 bin 837 dolar olan bölgenin gübre ihracatı, bu yıl 20 milyon 805 bin 440 dolara çıktı.

"Tercihimiz, hammaddeyi işleyip satmak"

BAİB Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Mirza Çavuşoğlu, örtü altı tarımda lider konumdaki Antalya'da gübre üretiminin yüksek olduğunu belirtti ve ekledi: "Gerek Türkiye genelinde gerekse bölgemizde kimyevi maddelerin yaklaşık yüzde 20'lik kısmını gübre ihracatı oluşturuyor." dedi.

İşlenmiş ürünün daha değerli olduğunu ifade eden Çavuşoğlu, "Daha önce diğer ülkelerin bize yaptığını şimdi biz onlara yapıyoruz. Artık gübrede ham maddeyi alıp, işleyip, daha katma değerli olarak onlara satıyoruz, bu da bizim için daha sevindirici. Ham maddeyi işleyip satmak daha fazla tercih ettiğimiz bir durum" diye konuştu.

"Uzakdoğu ziyaretlerimiz meyve vermeye başladı"

BAİB Başkanı Çavuşoğlu: "Bölge açısından gübrede en fazla ihracatı Azerbaycan, İran, Türkmenistan, Vietnam, Ukrayna ve İtalya'ya gerçekleştiriyoruz. Bu ülkelerdeki ihracat 1 milyon doların üzerinde. En fazla ihracat yapılan ülkeler arasında Vietnam gibi Uzak Doğu ülkelerinin yer alması dikkati çekiyor. Birkaç yıldır Uzak Doğu ülkelerine düzenlediğimiz ziyaretler meyvelerini vermeye başladı. Oturduğumuz yerden hiçbir şeyin olmadığını görüyoruz. Daha çok ziyaretler yapmalıyız. **ihracat yapmak, pazar bulmak çok zor bir iş fakat mevcut pazarı kaybedip geri almak neredeyse imkansız. Mevcut pazarları koruyarak, farklı ülkeler de ekleyerek ihracatımızı artırmaya devam edeceğiz**" dedi.

Türkiye genelinden en fazla gübre ihracatı yapılan ülkeler sıralamasının da bölgeyle benzerlik gösterdiğine dikkati çeken Çavuşoğlu, ilk 10'da Romanya, Ukrayna, Azerbaycan, İran, Kenya, Fas, Kamerun, Vietnam, Türkmenistan ve Cezayir'in yer aldığını kaydetti.

La Nina tarım emtialarını uçuracak!

El Nino dönemi bitiyor, yaz sonu itibarıyla La Nina hava olayı başlıyor. Dünyanın dört bir yanında rekor sıcaklıklar, aşırı yağışlar ve kuraklık bekleniyor. Uzmanlar, 2024'ün ikinci yarısı için özellikle tahıl türü emtialarda fiyat patlaması uyarısı yaptı: "La Nina etkisi, sonbaharda fiyatlara yansır."

Dünya Gazetesi

Emre ERGÜL

El Nino... Türkçesi "Yaramaz (erkek) çocuk..." Pasifik Okyanusu'nda suların ısınmasıyla, önce okyanuslara kıyısı olan ülkelerde, ardından dünya genelinde sıcaklıkların artmasına neden olan hava olayı... 2 ila 7 yılda bir meydana geliyor. Genelde 9 ila 12 ay sürüyor. Geçen yılın haziran ayında başladı, bu yılın nisanında sona erdi.

"ABD, en kuvvetli kasırga sezonuna hazırlanıyor"

La Nina... Türkçesi "Hırçın (kız) çocuk..." O da El Nino dönemi sonrası okyanus sularının soğumasıyla, önce okyanuslara kıyısı olan ülkelerde, ardından dünya genelinde sıcaklıkların düşmesine neden olan hava olayı... ABD Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi'ne (NOAA) göre dünya, yazın sonunda La Nina dönemine giriyor. Hal böyle olunca da Amerikan basınında "ABD, en kuvvetli kasırga sezonuna hazırlanıyor" manşetleri atılmaya başlandı.

"Güney Yarımküre'nin alacağı darbe telafi edilemeyecek"

Ekonomi basınının gündemi ise şu soru: "El Nino'dan La Nina'ya geçiş, global ekonomiyi nasıl etkiler?" EuroMonitor International, "Emtia Piyasası Görünümü 2024:

Baskılar Hafifledi, Ancak Jeopolitik Alevlenmeler Piyasa Oynaklığını Artırıyor” başlıklı raporunda bu yılın ikinci yarısı için dünyayı uyardı.

Londra merkezli 52 yıllık pazar araştırma şirketi, El Nino’dan La Nina’ya geçişte üç emtia ürünündeki baskıya dikkat çekiyor: “Şeker, pirinç, kakao.” Emtia uzmanı Haluk İzzet Mutlu da buğday, mısır, arpa ve soya gibi tahıl emtialarında fiyat artışı yaşanacağını tahmin ediyor. DÜNYA’ya konuşan Mutlu, La Nina etkisini şöyle özetledi: “Güney Amerika’daki ekim alanlarında sıkıntı var. El Nino döneminde aşırı yağışlardan ekim yapılamadı. Normalde emtia piyasasında Kuzey Yarımküre ile Güney Yarımküre birbirini destekler.

Bu yıl, El Nino’nun Kuzey Yarımküre’ye vurduğu darbeyi, Güney Yarımküre’deki hasatlar karşılamıştı. Ancak Güney Amerika’daki ekim krizi, Güney Yarımküre’deki rekolte dönemi olan Ocak 2025’te baş gösterecek. El Nino’dan yara alarak çıkan Kuzey Yarımküre, Güney Yarımküre’nin La Nina’dan aldığı darbeleri karşılayamayacak. Hatta, Kuzey’de işler iyi gitse bile, La Nina etkisi 2024’ün sonbaharında fiyatlara yansıtacak. Rusya-Ukrayna Savaşı da sürüyor, üretim hâlâ sıkıntılı. Sonbahardan itibaren enflasyonla mücadele eden ülkeler açısından sıkıntılı bir döneme girilecek.”

ABD raporuna göre, Türkiye’de büyük üretim kaybı olmayacak En merak edilen sorulardan biri de La Nina’nın Türkiye’yi etkileyip etkilemeyeceği... Boğaziçi Üniversitesi’nden Prof. Dr. Levent Kurnaz’a göre, “La Nina’nın Türkiye’ye yağışlar açısından çok şiddetli bir etkisi olmayacak.” Kurnaz, “İstanbul’a her zaman kar yağabilir.

La Lina bu ihtimali biraz daha artırır” diyor. Aynı üniversiteden Dr. Tufan Turp da Türkiye’de El Nino ve La Nina etkilerinin Pasifik Adaları, Okyanusya, Avustralya, Güney ve Kuzey Amerika ile Asya’daki kadar belirgin olmadığını düşünüyor: “Türkiye özelinde net biçimde değerlendirme yapmak doğru olmayabilir. Bu hava olaylarının Türkiye’deki etkileri küresel ölçekteki etkilerle benzerlik gösterse de daha azdır. Tutarlı öngöründe bulunmak zor.”

Emtia uzmanı Haluk İzzet Mutlu da ABD Tarım Enstitüsü’nün son raporuna dikkat çekiyor: “Raporun Türkiye bölümünde yılın ikinci yarısı için kötü bir şey yok. Çok büyük bir üretim kaybı olacağına dair bir ibare yok. Hoş bizde üretim açığı hep var. Sorun olmayacak denmesi, ithalat yapmayacağımız anlamına gelmiyor. Belki de daha fazla ithalata gerek olmayacak diye okumak lazım.”

EuroMonitor International’ın 2024 emtia raporundaki öngörülleri şöyle:

-Petrol piyasalarındaki yüksek dalgalanma nedeniyle doğalgaz fiyatları düşüş eğiliminde olacak.

-Küresel elektrikli araç tescil sayısının 2024 yılında yüzde 17.5 oranında artması bekleniyor.

-Metal fiyatları 2024'ün ikinci çeyreğinde toparlandı. Görünüm ılımlı olmaya devam edecek. Büyük ekonomilerde beklenen faiz indirimlerinin yavaşlaması ve imalat sektöründeki zayıf büyüme göz önüne alındığında, endüstriyel metallerin sonraki fiyat gidişatı belirsizliğini koruyor.

-Arz oynaklığı ve artan spekülasyon talep göz önüne alındığında bakır fiyatlarının 2024'te ortalamadan daha yüksek olması bekleniyor. Üretim kesintilerinin arzı tehdit etmesi nedeniyle 2025'te meydana gelmesi beklenen potansiyel bakır arz kıtlığı fiyatlandırılıyor.

“İklim cehenneminden çıkış yapmamız gerekiyor”

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres, “Dünya Çevre Günü” vesilesiyle New York'ta konuştu: “Gezegen insanlara mesaj vermeye çalışıyor ancak mesaj duyulmuyor. Küresel ısınma artıyor ve gerçekle yüzleşme zamanı. İklim konusunda tehlike de biziz, çözüm de. Gezegenle Rus ruleti oynuyoruz. İklim cehenneminden çıkış yapmamız gerekiyor ve direksiyonun kontrolü bizde.

Dünyanın en zengin yüzde 1'lik kesimi, tüm insanoğlunun ürettiği salımın 3'te 2'sini üretiyor. İklim krizi de aşırı olayları tetikliyor. Hayatlar mahvoluyor, ekonomiler vuruluyor ve sağlık baltalanıyor. Fosil yakıt endüstrisi, iklim krizinin mafya babasıdır. Tüm ülkelere fosil yakıt şirketlerine yönelik reklamlarını yasaklama çağrısında bulunuyorum.”

“ABD seçimleri öncesi emtia fiyatı reel değildir”

Emtia uzmanı Haluk İzzet Mutlu'nun dikkat çektiği bir diğer nokta da La Nina döneminin 5 Kasım'daki ABD Başkanlık seçimlerine denk gelmesi: “ABD enflasyonla mücadele eden bir ülke ve seçimlere gidiyor. Bakın, benzin satıyorlar! Yani hammaddenin değil, son kullanıcı ürününü ucuzlatmaya çalışıyorlar. Tahıl emtialarında da önümüzdeki aylarda oynaklıklar olacak. ABD müdahale edecektir. Seçim öncesi emtia fiyatları reel değil, müdahale edilmiş fiyatlardır.”

Türkiye, temmuzda kavrulacak

Arama motoru Yandex'in Meteoroloji Departmanı, 4 Haziran'da “2024 yazı Türkiye'de nasıl geçecek?” başlıklı bir öngörü raporu yayınladı. Yapay zekâ merkezli hava durumu merkezi Meteum'un geniş yer ayırdığı rapora göre, “Bu yaz Türkiye rekorlar kıran sıcaklar yaşayabilir.” İşte tahminler:

-Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Antalya ve birçok ilde iklim normallerin üzerinde olacak, Geçen yılki sıcaklıkların ciddi oranda üzerinde sıcaklık artışları bekleniyor. Ayrıca ülkenin batı ve orta kesimlerinin tamamında geçen yıla göre daha kuru hava bekleniyor.

-2023'te İzmir gibi bazı kentlerin asırlık sıcaklık rekorlarını kırdığı göz önüne alındığında, bu yaz da benzer bir durumun yaşanması beklenebilir.

-Temmuz en sıcak ay olacak. Sahra Çölü'nden esen sıcak rüzgârların yeniden sıcak kuru hava getirmesi bekleniyor.

-Haziran ayında batı ve orta bölgelerde çok yıllık ortalamalara ve geçen yılın rakamlarına göre daha yoğun ısınma bekleniyor. Ankara'da ortalama hava sıcaklığı 20.9 derece, İstanbul'da 22.7 derece, İzmir'de ise 25.9 derece olacak.

-Türkiye'nin en büyük üç şehrinde yıllık ortalama sıcaklıklar aşılabacak. Geçen yılın rakamlarıyla arasındaki fark çok daha anlamlı: Başkent için +2.3 derece, İstanbul için +1.6 derece, İzmir için +2.1 derece...

Haziran, sıcak ve az yağışlı

-Türkiye'nin büyük bölümünde alışılmadık derecede sıcak ve az yağışlı bir haziran ayı yaşanacak. Bu yaz 2023 yılıyla karşılaştırıldığında, İzmir'de yağışlarda önemli bir azalma olacak: Geçen yılki tarihi rekor olan 101 mm'den bu yıl 20 mm'ye düşmesi bekleniyor. Ayrıca Ankara'da (80 mm yerine 39 mm) ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu hariç yurt genelinde Haziran 2023'e göre daha az yağış görülecek.

-Temmuz ayında anormal sıcaklıklar Türkiye'nin büyük bölümünde devam edecek; 2024'ün en sıcak dönemi olacak. Ankara'da aylık ortalama sıcaklık potansiyel olarak 24.8 dereceye (iklim normuna göre +1.2 derece), İstanbul'da ise 25 dereceye ulaşabilir.

Ağustos daha serin olacak

- Ağustosta Muğla-Antalya şeridinde gözle görülür "anormallikler" bekleniyor. Örneğin Antalya'da Ağustos 2024 (29.3 derece), 2023 sezonuna göre 0.7 derece daha sıcak olacak.

-Türkiye'nin geri kalanı için ise son yaz ayı tam tersine daha serin geçecek. Ankara'da 24.8 derece, İstanbul'da 25.3 derece, İzmir'de ise 28.6 derece sıcaklık bekleniyor. Ayrıca Karadeniz'in kuzeydoğu kıyılarına da bir yıl öncesine göre çok daha fazla yağış yağması bekleniyor. Genel olarak Türkiye genelinde yağışlar geçen yılki seviyesinde ve iklim normlarında kalacak.

-2024 yazı Türkiye genelinde alışılmadık derecede sıcak, Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerinin yanı sıra İç Anadolu için de kurak geçecek.

Türkiye'nin dev un firması iflasın pençesinde. Mutfaklarımızın vazgeçilmeziydi

Ekonomik kriz Türkiye'de de etkisini artırmaya devam ediyor. Türkiye'nin kaliteli un üreten şirketlerinden biri olan 'Ünlü Un'dan kötü haber geldi. Yurt dışı ve yurt içinden en kaliteli buğdaylardan un üreten 'Marka Un' iflasın pençesinde.

Türkiye'nin en kaliteli unlarını üreten şirketlerinin başında gelen ve 15 yıldır faaliyetini sürdüren 'Marka Un' iflasla boğuşuyor. Üretimin her aşamasında yüksek kaliteyi ön planda tutan dev şirket, yurtiçi ve yurtdışından en kaliteli buğdayları alıyordu. Buğdaylar, mikronlarına göre elendikten sonra kontrolleri yapılarak paketleniyordu.

Tüketicilerin gönül rahatlığıyla kullandığı unlar mutfaklarınızın baş köşesinde kullanıma hazır halde bekletiliyordu. Bu unların hemen hemen girmedığı ev yok denecek kadar azdı. Kaliteden asla taviz vermeyen Marka Un İmalatı Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında Mardin Kızıltepe 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 28 Mayıs 2024 tarihli kararıyla üç ay süreyle geçici mühlet verdi.

Alacaklıların ilan tarihinden itibaren yedi gün içinde itiraz edebileceği belirtildi. Alacaklıların mahkemeye dilekçe sunarak konkordato talebinin reddini de isteyebileceği ifade edildi.

Bakan Şimşek: Dış şoklara dayanıklılığımız artıyor

Bakan Şimşek, dış şoklara karşı dayanıklılığın daha da arttığını belirtirken; "Swap hariç net rezervlerimiz, 2020 yılı mart ayından sonra ilk defa pozitifte döndü. Son 2 ayda swap hariç net rezervler 67 milyar dolar arttı" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası'nın rezerv açıklanmasının ardından sosyal medya hesabından değerlendirmede bulundu.

Türkiye'nin dış şoklara karşı dayanıklılığının daha da arttığına dikkati çeken Şimşek, rezervlerin ve makro finansal istikrarın güçlendiğini aktardı. Bakan Şimşek, swap hariç net rezervlerin, Mart 2020'den sonra ilk defa pozitifte döndüğünü anımsattı.

Bakan Şimşek, şu ifadeleri kullandı:

"Dış şoklara karşı dayanıklılığımız daha da artıyor.

Rezervlerimiz ve makro finansal istikrarımız güçleniyor.

Swap hariç net rezervlerimiz, 2020 yılı mart ayından sonra ilk defa pozitifte döndü.

Son 2 ayda swap hariç net rezervler 67 milyar dolar arttı.

Brüt rezervler ise 143,6 milyar dolara ulaştı.

07.06.24

Rezervlerimizin daha da artırılması için yeşil dönüşüm, enerji verimliliği ve yeni sanayi politikalarıyla sürdürülebilir cari açığa ulaşılması, doğrudan yabancı yatırımları artırmaya yönelik politikalar ve sermaye benzeri dış kaynağa erişim önem arz etmektedir.

Bunu da programı kararlılıkla uygulayarak başaracağız."

TCMB'nin rezervlerindeki artış 5'inci haftasında

Merkez Bankası'nın toplam rezervleri üst üste beşinci haftasında da artış gösterirken; swap hariç net rezerv 1,5 milyar dolar oldu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) toplam rezervleri üst üste beşinci haftasında da artış gösterdi. TCMB verilerine göre, 31 Mayıs itibarıyla toplam rezervler 1 milyar 406 milyon dolar artarak 142 milyar 242 milyon dolardan, 143 milyar 648 milyon dolara çıktı.

Brüt rezervler 1 milyar 144 milyon dolar artarak 82 milyar 765 milyon dolardan 83 milyar 909 milyon dolara yükseldi.

Altın rezervleri ise 264 dolar arttı ve 59 milyar 476 milyon dolardan 54 milyar 790 milyon dolara çıktı.

Bir önceki hafta 40 milyar 349 milyon dolar olan net uluslararası rezervler, söz konusu haftada 5 milyar 111 milyon dolar artarak 45 milyar 460 milyon dolara çıktı.

Yerlinin döviz mevduatı 1 ayda 12,6 milyar dolar geriledi

TL'ye dönüş hız kezmıyor. Yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatındaki düşüş mayısta hızlandı ve 12.6 milyar dolar olarak gerçekleşti. Yabancı yatırımcılar ise Mayıs ayında tahvilde net 6.6 milyar dolarlık alım yaptılar.

Şebnem Turhan

Sıkı para politikası ve TL'nin reel olarak değeri olacağına olan beklenti yurtiçi ve yurtdışı yerleşiklerin TL'ye dönüşünü hızlandırdı.

Merkez Bankası verilerine göre mayısın 5 haftasında yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 12 milyar 549 milyon dolar azaldı. Haftalık veriye göre ise 31 Mayıs haftasındaki gerileme parite etkisinden arındırılmış olarak 3 milyar 335 milyon dolar oldu. Aynı dönemde kur korumalı mevduattan da çıkış sürdü.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre mayısta KKM hesapları 113 milyar 44 milyon lira geriledi. Merkez Bankası verilerine göre 3 Mayıs ile biten haftada yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 2.99 milyar dolar düştü. 10 Mayıs'ta ise 4.3 milyar dolarlık erime gerçekleşirken, 17 Mayıs haftasında 1 milyar 216 milyon dolar düşüş gerçekleşti. 24 Mayıs haftasında yavaşlasa da 708 milyon dolar gerileme olurken 31 Mayıs'ta yine güçlendi ve 3 milyar 335 milyon dolarlık düşüş oldu. Toplam mayıstaki yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı azalması ise parite etkisinden arındırılmış olarak 12 milyar 549 milyon dolar oldu.

Yabancı, mayısta 6.6 milyar dolarlık tahvil aldı

Geçen hafta parite etkisinden arındırılmış olarak yurtiçi gerçek kişilerin döviz mevduatı 1 milyar 229 milyon dolar, tüzel kişilerin döviz mevduatı 2 milyar 106 milyon dolar azaldı. 24 Mayıs haftasında tüzel kişilerin döviz mevduatında artış gerçekleşmişti. Yerlinin yanı sıra yabancıların da TL tahvillere ilgisi mayısta arttı. Merkez Bankası haftalık menkul kıymet verilerine göre mayıs ayında yabancıların tahvilde net alımı 6 milyar 597 milyon dolar olarak hesaplandı.

Geçen hafta ise yabancı yatırımcıların tahvil portföyü 94.1 milyon dolar yükseldi. Bu hafta düzenlenen 2 yıl vadeli tahvil ihalesine rekor talep gelmiş olması gelecek hafta açıklanacak verinin de oldukça güçlü bir girişe işaret edeceğini ortaya koyuyor. 31 Mayıs itibarıyla yurtiçi yerleşiklerin toplam tahvil stokundaki payı da yüzde nisan sonundaki yüzde 2,21 seviyesinden yüzde 6,71'e yükseldi. Yabancı yatırımcı tahvil alırken mayısta hisse senetlerinden ise net çıkış gerçekleştirdi. Mayıs ayında yabancı yatırımcının hisseden net çıkışı 394.1 milyon dolar oldu. 31 Mayıs haftasında ise net satış 528.8 milyon dolar olarak gerçekleşti. BDDK verileri KKM'deki çözümlenin hızlandığını ortaya koyuyor.

Merkez Bankası'nın mayıs Para Politikası Kurulu toplantısı sonrası açıkladığı makroihtiyati tedbirlerin ardından bu ay daha da hızlanması bekleniyor KKM'deki gerilemenin. BDDK verilerine göre 31 Mayıs haftasında KKM hesapları 36.8 milyar lira azalarak son 4 ayın en hızlı çıkışını gerçekleştirdi.

Swap hariç net rezervler 1.5 milyar dolar

Merkez Bankası rezervlerinde güçlenme sürüyor. Merkez Bankası haftalık verilerine göre toplam rezervler, 31 Mayıs haftasında bir önceki haftaya göre 1 milyar 406 milyon dolar artarak 143 milyar 648 milyon dolara çıktı. Aynı hafta net uluslararası rezervler 5 milyar 111 milyon dolar artışla 45 milyar 460 milyon dolara yükseldi.

Swap hariç net rezervler de Mart 2020'den bu yana ilk kez 31 Mayıs ile biten haftada pozitif döndü ve 1.5 milyar dolar gerçekleşti. Swap hariç net rezervler 29 Mart'ta -65.5 milyar dolar ile tarihi dip seviye inmişti. Bir önceki haftaki swap hariç net rezervler -5 milyar dolar idi. Verilere göre, 31 Mayıs itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 1 milyar 144 milyon dolar artışla 83 milyar 909 milyon dolara yükseldi.

Brüt döviz rezervleri, 24 Mayıs'ta 82 milyar 765 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Bu dönemde altın rezervleri de 264 milyon dolar yükselişle 59 milyar 476 milyon dolardan 59 milyar 740 milyon dolara çıktı. Böylece Merkez Bankasının toplam rezervleri, 31 Mayıs haftasında bir önceki haftaya kıyasla 1 milyar 406 milyon dolar artarak 142 milyar 242 milyon dolardan 143 milyar 648 milyon dolara çıktı.

Şimşek: 2 ayda swap hariç net rezerv 67 milyar dolar arttı

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Merkez Bankası verileri sonrası sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada son 2 ayda swap hariç net rezervlerin 67

milyar dolar arttığını belirterek Mart 2020'den sonra ilk kez pozitive döndüğünü vurguladı.

Rezervlerin ve makro finansal istikrarın güçlendiğini dile getiren Şimşek, dış şoklara karşı dayanıklılığın da daha da arttığını kaydetti. Şimşek şunları söyledi: "Rezervlerimizin daha da artırılması için yeşil dönüşüm, enerji verimliliği ve yeni sanayi politikalarıyla sürdürülebilir cari açığa ulaşılması, doğrudan yabancı yatırımları artırmaya yönelik politikalar ve sermaye benzeri dış kaynağa erişim önem arz etmektedir. Bunu da programı kararlılıkla uygulayarak başaracağız."

AK Parti ikinci bir reform dalgasına hazırlanıyor: İşte yeni dönemde atılacak adımlar

Ankara kriterlerini baz alarak ikinci bir reform dalgasına hazırlanan AK Parti, Türkiye'nin durumunu değerlendirecek. AK Parti kaynakları, yeni dönemde atılacak adımları açıkladı.

Oy kaybını telafi etmek için çeşitli adımlar atan AK Parti, toplumun sorunlarını belirlemek amacıyla siyasetten bağımsız akademik düşünce kuruluşlarıyla iş birliği yapacak.

AK Parti'nin akademisyenlerden oluşan bilimsel ve sosyolojik araştırmalara dayanacak objektif çalışmalar ortaya koyması bekleniyor.

Süreci AK Parti Genel Başkanvekili Efkân Ala yürütecek. Ala, geçtiğimiz hafta, “Çok alanlı eş zamanlı ince işçilikli reformlar yolda” demişti. Öze dair niteliksel sıkıntıların tespit edileceği çalışma, geçtiğimiz hafta Kızılcahamam’da yapılan istişare toplantısında da destek gördü. Parti teşkilatı “Halk nezdinde hiç kimse eleştirden muaf tutulamaz” düsturu ile hareket edilmesi tavsiyesinde bulundu.

AK Parti kaynaklarından gelen bilgiler şu şekilde;

- Problemleri akademik düşünce kuruluşları tespit edecek
- Teşhisi siyasi parti kimliği olan birileri yapmayacak

- Cumhurbaşkanına yönelik eleştiriler de raporlarda yer alacak
- Reformlar toplumsal mutabakatla yapılacak
- Hukuk ve adalet sistemi çerçevesinde yürütülecek

"Çürümenin önüne geçip çürüklerden kurtulmalıyız"

Diğer taraftan, istişare toplantısında parti kurucularının oy kaybının sebeplerini, "Değerlerin kaybı, dava ruhunun kaybedilmesi, etik dışı davranışların ile bozulmaların engellenmeyip teşkilata sirayet etmesi ve çürümenin yayılması, zamanında müdahalenin gecikmesi, yanlışlara göz yumulması" diye sıraladığı öğrenildi. Kurucular, "Acilen değerlerimize, erdemlerimize ve ahlakımıza sahip çıkmalı onları temel aldığımız bir siyaset önceliğimiz olmalı. Çürümenin önüne geçip, çürüklerden kurtulmalıyız" tavsiyesinde bulunduğu kaydedildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan liderliğinde süreç yönetilecek

Toplumun AK Parti'den uzaklaşmaya başladığına da dikkat çekilirken, değişim ve problemlerin çözüm sürecinin sadece genel merkez yönetimine bırakılmaması, Cumhurbaşkanı Erdoğan liderliğinde, süreci yönetecek, öneride bulunacak ve takip edecek "İstişare Heyeti" kurulması istendi. Türkiye Gazetesi'nin haberine göre partinin kurucuları ve eski kurmayları, "Oylarda bir erime yaşanmış, bu işi yürüten bir ekip var, bir bilet kesilmesi gerekiyorsa onlara da kesilecek. Bunlar tabii şeyler. Bunun sağlıklı yapılması gerekiyor. Vatandaş öze bakıyor. Genel merkez sorumluluk almalı. Kırmadan, dökmeden değişim yapılmalı" tespitinde bulunuyor.

KKM'de 4 ayın en hızlı düşüşü

Kur Korumalı Türk lirası Mevduat ve Katılma Hesapları, geçen hafta yaklaşık 37 milyar lira azalarak, 2 Şubat haftasından bu yana en güçlü düşüşünü kaydetti.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre, kur korumalı TL mevduat ve katılma hesapları 2 trilyon 176 milyar TL'den 2 trilyon 161,5 milyar TL'ye geriledi.

Aynı haftada krediler 13 trilyon 202 milyar TL'den 13 trilyon 398,3 milyar TL'ye, mevduat 15 trilyon 998 milyar TL'den 16 trilyon 125,4 milyar TL'ye çıktı.

Tüketici kredileri 1 trilyon 666 milyar TL'den 1 trilyon 686,7 milyar TL'ye, bireysel kredi kartları 1 trilyon 409,5 milyar TL'den 1 trilyon 454,7 milyar TL'ye yükseldi.

Takipteki alacaklar ise 209,4 milyar TL'den 211 milyar TL'ye yükseldi.

Veriler 31 Mayıs ile biten haftayı kapsıyor.

TL mevduat faizinde sınırlı gerileme izlendi

Bankacılık sektörünün toplam mevduatı, 31 Mayıs ile biten haftada, önceki haftaya kıyasla yaklaşık 181,7 milyar lira azalarak 16 trilyon 452,7 milyar liraya geriledi. Bu dönemde, TL mevduat faiz oranlarında sınırlı bir düşüş gözlemlendi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan haftalık para ve banka istatistiklerine göre, bankacılık sektörünün toplam mevduatı (bankalar arası dahil) 31 Mayıs ile biten haftada 181 milyar 692 milyon 824 bin lira azalışla 16 trilyon 452 milyar 660 milyon 725 bin liraya indi.

Özellikle son haftalarda hızlanan TL mevduat faizindeki gerileme yerini dengelenmeye bıraktı.

Önceki hafta yüzde 76,9 olan ihtiyaç kredisi faizi geçen hafta yüzde 75,9'a gerilerken, ticari kredilerde faiz yüzde 63,8'den yüzde 64,2'ye yükseldi.

24 Mayıs haftasında yüzde 61,8'e gerileyen 1-3 aylık mevduat faizinde sınırlı bir değişim izlendi. İki haftada 7 puan civarında gerileyen TL mevduat faizleri geçen hafta sınırlı bir gerileme göstererek 61'e indi.

Aynı dönemde bankalardaki TL cinsi mevduat yüzde 1,02 düşüşle 9 trilyon 652 milyar 137 milyon 969 bin lira, yabancı para (YP) cinsinden mevduat ise yüzde 1,35 azalışla 6 trilyon 62 milyar 870 milyon 17 bin lira oldu.

Bankalarda bulunan toplam YP mevduatı, geçen hafta 197 milyar 874 milyon dolar düzeyinde gerçekleşirken, bu tutarın 167 milyar 388 milyon doları yurt içinde yerleşik kişilerin hesaplarında toplandı.

Yurt içi yerleşiklerin toplam YP mevduatında, parite etkisinden arındırılmış veriler göz önünde bulundurulduğunda 31 Mayıs itibarıyla 3 milyar 335 milyon dolarlık azalış görüldü.

Taksitli ticari kredi miktarı arttı

Mevduat bankalarındaki tüketici kredileri, geçen hafta yüzde 1,28 artarak 1 trilyon 599 milyar 172 milyon 704 bin lira oldu.

Aynı dönemde taksitli ticari krediler yüzde 1,36 yükselişle 1 trilyon 517 milyar 660 milyon 624 bin liraya çıkarken, kredi kartları bakiyesi de yüzde 2,83 artışla 1 trilyon 921 milyar 306 milyon 446 bin lira oldu.

Mevduat bankalarındaki tüketici kredilerinin 403 milyar 630 milyon 453 bin lirası konut, 70 milyar 648 milyon 279 bin lirası taşıt ve 1 trilyon 124 milyar 893 milyon 972 bin lirası diğer kredilerden oluştu.

Bankacılık sektörünün TCMB dahil toplam kredi hacmi de 31 Mayıs ile biten haftada 127 milyar 215 milyon 652 bin lira artarak 13 trilyon 61 milyar 190 milyon 678 bin liraya yükseldi.

Toplam kredi hacmi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 46,40 artış kaydetti.

Yabancı dün vardı bugün yok, bugün varsa da yarın yok!

Alaattin AKTAŞ

07 Haziran 2024 Cuma

Mayıs ayının son haftasındaki gerçekleşmeye ilişkin veriler tatsız bir duruma işaret ediyor. Yabancı yatırımcı devlet iç borçlanma senedi alımında sanki hevesini biraz yitirmiş gibi görünüyor. Bu geçici bir durum olabilir. Ama asıl can sıkıcı yön hisse senedi tarafında... Yurt dışı yerleşikler 24-31 Mayıs haftasında tam 529 milyon dolarlık hisse senedi sattı. Bu tutar haftalık bazda son iki yılın rekoruna işaret ediyor. Yurt dışı yerleşikler ya da dilimize yerleşmiş haliyle kısaca yabancılar daha önce haftalık bazda en yüklü hisse senedi satışını 603 milyon dolarla 20 Mayıs 2022'de biten haftada gerçekleştirmişti. 13 Mayıs 2022'de biten haftadaki satış da 767 milyon dolar olmuştu.

Son bir yıl...

Yeni ekonomi yönetimi Mayıs ayının bitmesiyle birlikte bir yılını doldurdu. Bu bir yılda, yabancıların hisse senedi ve iç borçlanma senedi alımı yoluyla getirdikleri dövizin toplamı 12.5 milyar dolar oldu, hepsi bu!

Bu tutarın 3.1 milyar doları hisse senedi, 9.5 milyar doları da iç borçlanma senedi için geldi.

Ancak çok dikkat çekici bir ayrıntı var. Geçen yılın son yedi ayında hisse senedine 2.9 milyar dolar gelirken, bu yılın ilk beş ayındaki tutar yalnızca 118 milyon dolarda kalmış. Daha yalın bir şekilde ifade edersek bu yıl beş ayda hisse senedine para gelmemiş bile denilebilir. Hatta Mayıs, özellikle geçen hafta yaşanan çıkışın etkisiyle negatif 394 milyon dolar olmuş.

İç borçlanma senedi için gelen tutarda ise bu yıl belirgin bir artış var. Geçen yılın son yedi ayındaki 2 milyar dolara bu yıl beş ayda 7.4 milyar dolar daha eklendi. Bu 7.4 milyar doların 6.6 milyarının yalnızca mayısta geldiğini de vurgulamak gerek.

Ne var ki devlet iç borçlanma senedinde Merkez Bankası verilerinde kayıtlara “kesin alım” olarak giren tutarın bir kısmının yabancılarla bankalar arasında yapılan bazı özel anlaşmalarla gelen dövizden oluştuğu ve bu işlemlerde vadenin çok kısa olduğu, dolayısıyla bu dövizin Türkiye’de pek uzun kalmayacağı yolunda ciddiye alınması gereken bir takım iddialar var.

Getirin getirin, vergi getirin!

Birkaç gündür gündemde olan bir vergi konusu var, bu köşede dün ben de yazdım. Borsada alım satım için bir vergi düşünülüyor. Eğer bu vergi kesinleşirse oran da çok muhtemeldir ki on binde 2 düzeyinde olacak.

Yabancı Borsadan zaten elini eteğini çekme eğiliminde, bunu daha da hızlandıracak yönde adeta özel çaba göstermek... Gerçekten inanılır gibi değil.

Bir kesim, “**Ne yani herkes vergi ödüyor, Borsada işlem yapan da ödesin**” görüşünde ve uygulamayı doğru buluyor. Aslında alınacak vergi küçük tasarruf sahibi için çok önemli değil, örneğin 100 bin liralık alım yaparsanız ödeyeceğiniz tutar 20 lira. O kadar!

Ama çok küçük marjlarla yapılan robot işlemler var ve Borsayı bir anlamda diri tutan da bu işlemler. Bu tür işlemlerde bu on binde 2 caydırıcı etki yapabilir ve Borsadaki işlem hacmi daha da daralabilir.

Bu da göze alınmış olsun. Tasarruf sahibi vergiden kaçmak için Borsadan çıkıp döviz ve altına yönelebilir.

Hani bu şekilde elde edilecek vergi bütçedeki soruna kayda değer ölçüde çare olsa, tamam da, öyle bir durum da yok ki...

2024 bütçesindeki finansman açığı 2.3 trilyon lira olarak hesaplanıyor. (Detaylarını dün yazdım.) İşlem vergisinden gelebilecek hasılat da yılın ikinci yarısı için en fazla 5 milyar lira olarak tahmin ediliyor, en fazla! Bu hasılat, finansman açığının yalnızca binde 2’sini kapatabiliyor. Binde 2’lik bir yama için sistemi tedirgin etmeye değer mi?

Kaldı ki biz yabancı yatırımcının Türkiye’ye gelip ağırlıklı iç borçlanma senedi almasını mı istiyoruz, yoksa Borsada yatırım yapmasını mı?

Döviz hesaplarında rekor düşüş...

Yurt içi yerleşiklerin döviz hesaplarında mayısın son haftasında 3.3 milyar dolar gibi rekor bir düşüş kaydedildi.

Merkez Bankası verilerine göre 24-31 Mayıs haftasında yurt içi yerleşik gerçek kişilerin döviz hesapları 1.2 milyar dolar azaldı.

Aynı hafta tüzel kişilerin hesaplarında ise 2.1 milyar dolarlık azalma kaydedildi.

Bankalardaki toplam döviz mevduatı uzun bir aradan sonra yeniden 200 milyar dolar sınırının altına indi. Bankalardaki yabancı para mevduatlar 31 Mayıs itibarıyla 197.9 milyar dolar düzeyinde.

Bu tutarın 167.4 milyar doları yurt içi yerleşiklere ait. 167.4 milyar doların da 102.7 milyarı gerçek kişilere, 64.7 milyarı tüzel kişilere ait hesaplardan oluşuyor.

KKM’de 36 milyar lira azalma

Kur korumalı mevduattaki azalma da devam ediyor. BDDK verilerine göre söz konusu hesaplar mayısın son haftasında 36 milyar lira daha azalarak 2 trilyon 125 milyar liraya geriledi.

KKM’de yılın ilk beş ayındaki düşüş tam 501 milyar lira oldu.

İklimi korumazsan, ticareti de koruyamayacaksın...

Ferit Barış PARLAK

07 Haziran 2024 Cuma

İklim değışikliğı... “Kural tanımadan gelişen” bazı gelişmiş ülkelerin, geliştikten sonra aklına gelebildi!

Üretimde/teknolojide rakipler hızlanınca ve iklim değışikliğı kendilerini tehdit edince “yeni ekonominin” yolu çizildi: Yeşil mutabakat...

Ve... “İklimi korumazsan, ticaretini de koruyamayacaksın. Artı maliyetlere de katlanacaksın” denildi. Birini seçmek maliyetli; ikisini birden seçmek ise çok maliyetli...

Ama bir yerden başlamamak, çok daha maliyetli...

Ve...

Avrupa Birliğı kirliliğı ortadan kaldırmayı, azaltmayı ve önlemeyi; Doğal kaynakların, ekolojik dengeye zarar vermeyecek biçimde kullanılmasını temin ederek sürdürülebilir kalkınmayı sağlamayı; Çevreyi korumanın diğer sektörel politikalarla (enerji, ulaştırma v.b.) entegrasyonunu güvence altına almak istedi...

Ve... Haziran 2021 tarihinde Avrupa İklim Yasası’nı kabul etti... Bizim için oldukça maliyetli olsa da, daha büyük maliyetlerle karşılaşmamak adına, bu karara uyum sağlamak zorundaydık/zorundayız...

07.06.24

Ama, yine geciktik/ gecikiyoruz...

Gerçi Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile ilgili Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 2021'in Temmuz ayında yayımlanmıştı...

Ve "Sınırdaki Karbon Düzenlemesi", "Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi", "Yeşil Finansman", "Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı", "Sürdürülebilir Tarım", "Sürdürülebilir Ulaşım", "İklim Değişikliğiyle Mücadele" gibi 32 hedef ve 81 eylemi içeren AYM Eylem Planı, ülkemizin yeşil dönüşüm alanında gerçekleştireceği uyum çalışmalarına yönelik detaylı bir yol haritası sunmuştu...

Ve İklim Kanunu hazırlıkları başlamıştı... Ama bugüne kadar çıkarılamadı...

VELHASIL

DÜNYA Gazetesi çalışanları olarak, 'Yeşil Ekonomi' ayrıcalıklı alanımız olmuştu... Son 13 yıldır, hergün, gazetenin arka sayfasını bu konuya ayırmamız (dünyadaki modeller, şirketlerin çalışmaları...) işe verdiğimiz önemin göstergesi...

Bugün İstanbul'da Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Hazine Bakanı Mehmet Şimşek'in katılımıyla gerçekleştireceğimiz "İklim Zirvesi" de bu çabalarımızın meyvesi...

İklim Kanunu'nda neler olacak/olmalı? Ekonominin temelini oluşturan üreticilerimiz/ihracatçılarımız "bu engebeli yolda" nelerle karşılaşacak/karşılaşmalı? Gibi sorular, bundan sonra, DÜNYA Gazetesi olarak çok daha fazla eğileceğimiz, araştıracağımız, sorgulayacağımız konular olacak...

Teşekkür...

Düşüncelerimizi dinledikten sonra, yeşil ekonomideki fırsat ve tehditleri farklı açılardan anlatarak, bakışımıza derinlik kazandıran ve bu yolda yalnız olmadığımızı hissettiren Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'a konunun 'Türk ekonomisi için hayati önemi'ni anlayıp, üzerine düşeni yapmaya çalışan/çalayanlar adına şükranlarımızı sunuyoruz...

Abdulkadir Selvi

Türkiye seçimi erteletti ama tehlike sürüyor

PKK'nın 11 Haziran'da Suriye'de yapmayı planladığı seçimler Türkiye'nin kararlı tutumu nedeniyle bir kez daha ertelendi.

Ama tehlike tamamen ortadan kalkmış değil. Terör örgütü seçimlerin ağustos ayında yapılacağını ilan etti.

Bu sözde seçimlerin tamamen iptal edilmesi gerekiyor. Çünkü bir terör örgütünün kendine özerk bir statü elde etmek için seçim yapması kabul edilemez.

BUGÜN PKK YARIN DEAŞ

Bugün PKK yarın DEAŞ aynı yöntemle Suriye devletinin toprakları üzerinde seçim yapar, özerklik ilan eder sonra bir de bakmışsınız ki terör devleti kurmuşlar.

Sarı Öküz'ü verirse, devamı gelir. Onun için öncelikle PKK'ya bu seçimleri yapamayacağını gösterilmesi lazım. Ama nasıl?

SURİYE, İRAN, RUSYA SUSTU

PKK terör örgütü Suriye topraklarının bir bölümünde seçim yapacağını, özerk bir yönetim ilan edeceğini açıklıyor, Suriye devletinin sesi çıkmadı. Sanki seçimler başka bir ülkede yapılacak.

Suriye'nin hamisi olan Rusya'nın sesi çıkmadı.

'Tahran'ın savunması Şam'dan başlar' diyen İran'ın sesi çıkmadı.

Bir tek Türkiye itiraz etti.

TÜRKİYE YETTİ AMA

Türkiye'nin kararlı tutumu seçimlerin ikinci kez ertelenmesine yetti ama Suriye'de ikinci İsrail'in kurulması, ABD'nin güdümünde bir terör devletinin ilan edilmesi İran'ı rahatsız etmiyor mu? Rusya'yı ilgilendirmiyor mu? Suriye'nin böyle bir sorunu yok mu?

Maalesef hiçbiri doğru bir sınav veremediler.

İKİ AMERİKA

ABD bile onlara göre daha aktif çıktı. Seçimlerin adil, özgür, şeffaf ve kapsayıcı olması gerektiğini ancak seçim yapılacağı ilan edilen bölgelerdeki durumun buna müsait olmadığını ifade etti.

PKK'nın bu planı ABD'ye güvenerek yaptığı konusunda en ufak şüphem yoktur. Zaten ABD'nin açıklamasında seçimlerin gayri meşru olduğunu söylemedi. Sadece şekline itirazda bulundu.

ABD'nin Suriye özel temsilcisi McGurk, PKK'yı özerk bir yönetim için teşvik ederken ABD Dışişleri Bakanlığı, bölgedeki durumun seçimlerin yapılmasına uygun olmadığını açıkladı. Klasik iki Amerika ile karşı karşıya kaldık. Ama kısmen işe yaradı.

TEHLİKE SÜRÜYOR

O nedenle ısrarla diyorum ki, tehlike geçmiş değil sadece ertelenmiş durumda. Ama Türkiye'nin kararlılığı sayesinde bunun başarılması da önemli. Burada Dışişleri, Milli Savunma ve MİT'in çabalarının altını çizmek isterim.

Türkiye, seçimlerin ertelenmesine rağmen tehlikenin devam ettiğinin farkında. Hatta bugün seçim talebiyle ortaya çıkarlar, yarın başka taleplerle mücadele etmemiz gerekebilir.

SICAK YAZ BEKLİYOR

O nedenle Suriye'de bizi sıcak bir yaz bekliyor. Türkiye, bölgenin aktörleriyle birlikte ağustos ayındaki seçimleri erteletmeyi başaramazsa askeri harekât seçeneği gündeme gelebilir. Türkiye her iki seçeneğe de hazır.

AKŞENER VE ÖZGÜR ÖZEL GÖRÜŞMESİ

Erdoğan'ın Meral Akşener'le ve Özgür Özel'le görüşmesi Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun tarafından duyuruldu. Bu da Cumhurbaşkanlığı'nın bu görüşmelere verdiği önemin göstergesi olarak yorumlandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın CHP'yi ziyareti bekleniyordu. Erdoğan, Özgür Özel'le görüşme sırasında CHP Genel Merkezi'ni ziyaret etmek istediğini ifade etmişti.

O nedenle 11 Haziran'da yapılacak olan görüşme sürpriz olmadı. Ama yumuşama sürecinin devamı açısından olumlu karşılandı.

TALEP AKŞENER'DEN GELMİŞ

Sürpriz olan Akşener görüşmesiydi. Görüşme talebi Meral Akşener'den gelmiş. Akşener talebini Özer Çiller'in cenazesinde iletmış.

Erdoğan ile Akşener arasındaki ilişkiler inişli çıkışlı oldu. Ama aralarındaki irtibat sürdü. Akşener, şehit cenazelerinde Erdoğan'ı arayarak taziyelerini iletti. Erdoğan da eşi Rizeli olması nedeniyle, "Bizim gelin" dediği Akşener'e hep özen gösterdi.

AKŞENER'İN SAÇ RENGİ

Şimdi gelelim Erdoğan-Akşener görüşmesine. Akşener'in yeni saç rengi görüşmenin içeriğinin önüne geçti. Görüşmenin gündemine ilişkin senaryo çok fakat sağlıklı bir bilgi yok.

Kimi cumhurbaşkanı yardımcısı ilan ediyor, kimi oğlunun büyükelçi olarak atanmasını talep ettiğini söylüyor. Kimi yeni ittifaklar kuruyor.

Ama hiçbirisi doğru değil.

ERDOĞAN'LI SENARYOLAR

Akşener, 6'lı masadan kalkınca ağır hakaretlerde bulunanlar bu görüşme üzerinden yeni senaryolar yazmayı ihmal etmiyorlar. Yok efendim Akşener o zaman da Erdoğan'ın adamı olarak masadaymış.

Akşener o zaman da 'Erdoğan kazansın' diye çalışıyormuş.

Akşener'i 6'lı masadaki Erdoğan'ın adamı olarak ilan ediyorlar.

Kendi kendilerini tekzip ediyorlar.

AKŞENER MASADAN NEDEN KALKTI?

Siz 'Kılıçdaroğlu aday olmasaydı bu seçimi kazanırdık' demiyor musunuz? Bunu sizden önce Akşener söyledi. Akşener bunun için 6'lı masayı terk etti.

Meral Akşener 6'lı masadan Erdoğan kazansın diye kalkmadı tam aksine Kılıçdaroğlu aday olursa Erdoğan kazanır diye itiraz etti. Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş aday olursa Erdoğan kaybeder tezini savundu.

AKŞENER'DEN TEŞEKKÜR

Akşener'in İYİ Parti'den istifa eden iki milletvekilini AK Parti'ye almadığı için Erdoğan'a teşekkür ettiğini tahmin ediyorum.

07.06.24

Ama iki siyasetçi bir araya gelir de siyaset konuşmazlar mı?
Meral Akşener'in, parlamenter sisteme dönüş konusundaki
değerlendirmelerini Erdoğan'la paylaşıp paylaşmadığını merak ettim.

AKTİF SİYASETE DÖNER Mİ

Ama bir gerçek var. Meral Akşener İYİ Parti Genel Başkanlığı'ndan ayrıldı ama
siyaseti bırakmamış.

Seçimlere doğru yeniden İYİ Parti'nin başına geçer mi?

Neden olmasın?

Demirel boşuna "Siyasette 24 saat uzun bir süredir" dememiş.

Esfender KORKMAZ

Dünya borç ve para krizi yaşar mı?

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (*United Nations Conference on Trade and Development-UNCTAD*), son yıllarda sürekli olarak, dünya para krizi ve gelişmekte olan ülkelerde borç krizi için uyarı yapıyor.

2024 raporunda gelişmekte olan ülkelerde kamu borçlarını “**küresel refah için artan bir yük**” olarak vasıflandırıldı.

Rapora göre; borçlanma maliyetlerinin artması nedeni ile dünyada 59 ülke, kamu gelirlerinin yüzde onunu faize ayırmak zorunda kaldı. Bu nedenle, 3,3 milyar insanın yaşadığı gelişmekte olan ülkelerde eğitim ve sağlık hizmetleri aksadı.

Gelişmekte olan ülkelerin kamu borcu 2011 yılında 22 ülke ve GSYH'nın yüzde 35'i ile sınırlı iken, 2022 yılında ülke sayısı 59'a kamu borçlarının GSYH oranı ise yüzde 60'a yükseldi.

Ayrıca UNCTAD raporunda;

*Gelişmekte olan ülkeler için uzun vadeli ve düşük maliyetli borçlanma imkânlarının sağlanması,

*IMF özel çekme haklarında, kolaylık ve iyileştirme öneriliyor.

UNCTAD iki sene öncede “*Düşük ve orta gelirli 120 ekonomi içinde borçlu 19 ülkenin çok kritik düzeyde olduğunu ve 72 ülkenin de temerrüt riski açısından ‘kırılgan’ olduğunu*” açıklamıştı. Bu 72 ülke içinde Türkiye de yer almıştı.

Türkiye açısından sorun devlet borçları değil, Türkiye'nin dış borçlarıdır. 1984'te de dünyada Latin Amerika borç krizi yaşadı. Alacaklı ve borçlular Paris Anlaşmasıyla sorunu çözdüler. 1984'te birçok gelişmekte olan ülke borç krizine girdi ve fakat o yıllarda Türkiye'nin adı bile geçmedi.

Gelişmekte olan ülkeler için dış borçları ayrı değerlendirmek gerekir:

Dış borç alındığında içeriye, döviz veya mal olarak, kaynak girişi oluyor. Ödeme yapıldığında ise, kaynak çıkışı oluyor. Net giriş ve çıkış dolaylı yoldan büyümeyi etkiliyor. İç borçlar ise GSYH içinde bir transferdir. **Bu nedenle, dış borçlarla iç borçları toplamak yanlıştır. Ancak şirketler veya devlet finansman ihtiyacını hesaplamak için ikisi toplanabilir.**

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, dış borçlarda özel ve kamu borcu değil, ülkenin dış borcu önemlidir. Çünkü dış borçları ödemek için, önce fert başına büyüme ile gelir yaratmak, sonra da bu geliri dövizle çevirmek gerekir. İster devlet isterse özel sektör olsun dış borçların büyüme ve servet etkisi değişmez, Devlet de, özel sektör de dış borç ödeyince, dövizle talep artar. Kur dengesi etkilenir.

Bugün dış borçlarımızda temerrüt riski yüksektir.

1.Uluslararası piyasalarda borç tahvillerin sigorta edilmesi (CDS), borç krizlerini seyrekletmiştir. Ancak CDS aynı zamanda dış borçlanma faizini artırmıştır. Türkiye'nin CDS oranı risk sınırı olan 300 baz puan bazen üstünde bazen altında gidiyor. Bu nedenle Türkiye Libor artı faize bir de artı yüzde 3 üç puan dolayında risk primi ödüyor.

2.Türkiye bir yıl içinde, 232 milyar dolar kısa vadeli ve vadesi gelen dış borç ödeyecek, ayrıca yaklaşık 40 milyar doları da finanse etmek zorundadır. Cari açık varsa bunun en iyi ve kalıcı finansman aracı doğrudan yabancı yatırım sermayesidir. Doğrudan yabancı yatırım sermayesi de artık gelmiyor.

Türkiye'nin bir yıl içinde ödemesi

gereken kısa vadeli ve vadesi

gelen dış borç tutarı...

2024 Mart	
KAMU	53.617
GENEL HÜKÜMET (**)	7.792
Merkezi Yönetim	7.312
Mahalli İdareler	480
Fonlar	0
FİNANSAL KURULUŞLAR	45.536
Bankalar	44.684
Bankacılık Dışı	852
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	289
KİT'ler	289
Diğer	0
TCMB	45.918
ÖZEL	132.498
FİNANSAL KURULUŞLAR	62.846
Bankalar	58.521
Bankacılık Dışı	4.325
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	69.652
TOPLAM	232.033

3.Merkez Bankası rezervleri, sıcak para girişı nedeniyle eksiden döndü. Sıcak para hızlı girer ve çıkar. Bu nedenle MB rezervleri dış borç sorununda güven oluşturmuyor.

Mehmet Şimşek'in sıcak paraya düşük oranlı işlem vergisi düşüncesi gerekliydi. Bu yolla sıcak para girişinin kontrol edilmesi ve doğrudan yabancı yatırım sermayesinin desteklenmesi gerekir.

Öte yandan; dünya para sistemi ile ilgili olarak da UNCTAD Raporunda, küresel finans sisteminin gelişmekte olan ülkeler ihtiyaçlarına cevap verecek durumda olmadığı belirtildi.

Gerçekten, dolar aşırı kırılğan para oldu ve dolara güven düşünce, birçok merkez bankası rezerv para olarak altına yöneldi.

Kripto paralar da, bütün kuralları dışlayan ve spekülâtif piyasanın gün yüzüne çıkan kısmıdır.

BRICS ülkeleri ortak para birimi için anlaşma yaptı.

Dünya yeni para birimi arayışına girdi.

Dünya yeni para sistemi nasıl olmalıdır? Altın standardına bağlı bir para sistemine dönmek doğru olmaz. Çünkü altın fiyatları uzun dönemde aşırı değişkendir.

Yeni para sistemi için IMF'nin **özel çekme hakları** (SDR) bir kriter olabilir.. SDR, genelde bir hükûmetin, diğerinin merkez bankasından onun ulusal parasını çekmesine olanak veren bir haktır.

Her şeyden önce, dünya para sistemini tek başına dolara bağımlı olmaktan çıkarmak gerekir. Dünya para birimini beş para birimine göre oluşan bir sepete göre düzenlemek gerekir. Bu sepette yer alacak her paranın oranı, ülkelerin GSYH'sı ve fert başına gelir düzeyine göre ağırlıklı olarak düzenlemek gerekir. Böyle bir sepete bağlanacak dünya para sistemi daha güvenli ve istismara imkân vermeyecek bir sistem olacaktır

Çoklu para sepetine bağlı para sistemine geçildikten sonra, on yıllık bir hazırlıkla Dünya Merkez Bankası kurulmalıdır.

İbrahim Kahveci

Toplum aklını kaybederse

Akıl tutulması diye bir şey var. Bir süre sonra “tüh ya benim aklıma o zaman neden gelmedi” diyorsunuz. Ya da ben onu niye düşünemedim gibi...

Şimdi size iki temel veriden bahsedeceğim:

İlki gelir dağılımı...

Toplumun en alt yüzde 35’lik gelir grubu Ak Parti ile payını artırdı. Hatta 2006-2015 döneminde yüzde 14,12 oranında bir payları vardı. Erdoğan Cumhurbaşkanı seçildikten sonra bu gelir grubunun payları düşmeye başladı ama özellikle 2021-2022’de çok feci düşüş oldu. Ve bu kesim artık gelirden %12,29 pay alıyor.

Bu kaybı sakın küçümsemeyin. Bu oranlar gelirden alınan payları gösteriyor. Burada 1,83’lük bir kayıp var. En alt yüzde 5’lik gelir grubunun 0,79 pay aldığını düşünürseniz adeta 2 yüzde 5’lik grubun gelirinden daha fazla kayıp olmuş demektir. Veya kaybedilen gelir 4. Yüzde 5’lik grubun geliri kadardır.

Sonraki yüzde 20’lik grup ise yüzde 14,20 payından -1,08 kaybederek yüzde 13,12 paya gerilemiştir.

İlginç durum şu: En alt gelir grubu daha fazla kaybederken daha yukarılara çıktıkça kayıp oranı da azalıyor.

Ve tek kazanan var.

En zengin yüzde 5’lik kesim... Onlar gelirden aldıkları payı yüzde 19,34’den yüzde 24,30’a çıkardılar. Erdoğan’ın cumhurbaşkanlığı döneminde sadece en zengin yüzde 5’lik kesim kazanmış; gerisi kaybetmiştir.

Gelelim ikinci veriye...

Burada da “Mutluluk Endeksinde” değişimleri görüyoruz.

Eğitim durumuna göre mutluluk şöyleymiş (2004-2006 ile 2020-2023 karşılaştırması).

Bir okul bitirmemişlerde mutluluk oranı yüzde 54,5'den sadece **0,7 puanlık kayıpla** yüzde 53,3'e düşmüş.

İlkokulu bitirmişlerde mutluluk oranı yüzde 56,8'den **7,1 puanlık kayıpla** yüzde 52,5'e düşmüş.

İlköğretim veya ortaokul bitirmişlerde mutluluk oranı yüzde 57,9'dan **14,1 puanlık kayıpla** yüzde 48,3'e düşmüş.

Lise ve dengi okul bitirmişlerde mutluluk oranı yüzde 59,7'den **15,9 puanlık kayıpla** yüzde 49,6'ya düşmüş.

Yükseköğretim mezunlarında mutluluk oranı yüzde 66,4'den **24,2 puanlık kayıpla** yüzde 49,0'a düşmüş.

Mutluluk oranlarında iki temel öge öne çıkıyor: Eğitim seviyesi eskiden daha az mutluyken eğitim seviyesi yükseldikçe mutluluk oranı daha yüksekti. Oysa şimdi durum tam tersine dönüştü. Eğitim seviyesi yüksek olanlar eğitim seviyesi düşük olanlardan çok daha az mutlular.

UYANMAK İÇİN OKUMAK GEREKİYORMUŞ

Şimdi gelir dağılımındaki bozulma ile mutluluk oranlarındaki değişimi birlikte inceliyoruz.

Alt eğitim ve alt gelir grubu 2014 sonrası gelir kaybına uğruyor ama mutluluk oranlarında kayıp çok daha sınırlı. Hatta son iki yılda gelir kayıpları devasa boyuta ulaşmış ve adeta gelir şoku yaşamış olmalarına rağmen tepkileri çok daha sınırlı kalıyor.

Eğitim ve gelir grubu arttıkça refah kaybı daha az oluyor ama artan oranda mutluluk kaybı yaşanıyor. Yani biz buna olan bitene uyanma da diyebiliriz.

Mesela beyaz yaka diyebileceğimiz orta sınıf yüzde -0,85 civarı gelir kaybı yaşarken mutluluk oranları yüzde 16-24 aşağı düşüyor.

Orta sınıf toplumdaki değişime daha sert ve net refleks gösterirken alt eğitim ve gelir grupları uzun süre bekleyişlerini sürdürmüşler.

Ya da şöyle diyelim: **Başkanlık Sistemi ile tek adamlığın kendilerine verdiği zararı bir türlü görememişler.**

Olay bu kadar basit.

Bazı kesimler yanlışları erken görürken bazı kesimler hala net şekilde olan bitene uyanamamış. Biz buna cehalet cesareti diyoruz ve bu durum Türkiye'nin şu andaki en büyük sorunudur.

